

 Trøndelag høgere yrkesfagskole		Sidenr.: 1 av 5		
		Dok.id.: L-7.1		
Retningslinje for risikovurdering og risikostyring				Retningslinje
Utgave: 1.04	Skrevet av: Rune Wiggen	Gjelder fra/til: 25.02.2025	Gjelder til: 25.02.2026	Godkjent av: Hans Tore Mikkelsen

1. Formål

Formål med «Retningslinje for risikostyring og risikovurdering for HMS» er å bidra til å forebygge uønskede hendelser eller mangler ved arbeidsmiljøet ved THYF, som kan ha konsekvenser for studenter, ansatte og/eller gjester.

2. Omfang og forankring

HMS-risikostyring og -risikovurdering skal være en integrert del av virksomheten, på alle nivå. THYF skal ha en tilnærming til HMS og arbeidsmiljø basert på risikovurdering.

Retningslinjen er underordnet HMS-politikken, og gjelder for alle enheter ved THYF. Retningslinjen er forankret i Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5. andre ledd punkt 6.

3. Ansvar og myndighet

Rektor og styret har det overordnede ansvaret i THYF

Linjeleder (SA, ADM, FOL, UL, KL) har innenfor sin enhet ansvar for:

- at retningslinjen følges.
- den overordnede risikostyringen.
- å være kjent med viktig risikoforhold samt utarbeide akseptkriterier for eventuell restrisiko. På bakgrunn av risikovurderinger skal linjeleder sørge for at det blir utarbeidet handlingsplaner på enhetsnivå og gjennomføres tiltak for å minimere risiko.
- at risikovurdering gjennomføres i øvrige deler av enheten og at det på bakgrunn av risikovurdering utarbeides handlingsplaner.
- å sørge for at tiltak følges opp og ved behov evalueres.

Ansatte, studenter, gjester og øvrige har ansvar for:

- å gjennomføre en vurdering/risikovurdering av egne arbeidsoppgaver/prosesser/aktiviteter. Hvis resultatet viser at enhetens akseptkriterier for rest-risiko overskrides, og tiltak for å redusere risikonivået ikke kan gjennomføres, skal linjeleder involveres.

Risikovurdering kan gjøres på ulikt vis, avhengig av hva som er hensiktsmessig når det gjelder det som skal vurderes. THYF har etablert et digitalt skjema for risikovurdering, basert på «grovanalyse» i EK3.

Forklaringer av ord og uttrykk

Akseptabel risiko: en risiko som aksepteres i en gitt sammenheng basert på gjeldende verdier i virksomheten og i samfunnet. Kriterier for akseptabel risiko kan være basert på myndighetskrav, standarder, erfaringer, teoretisk kunnskap og normer.

EK3: THYF sitt digitale verktøy for bl.a. HMS-risikovurdering.

Grovanalyse: Risikovurderingsmetoden som ligger til grunn for THYFs digitale skjema for HMS-risikovurdering i EK3. Benyttes ofte innen HMS ved THYF.

Handlingsplan: Oversikt over tiltak som skal iverksettes for å redusere risiko, hvem som skal utføre tiltakene og når de skal være gjennomført.

Kartlegging: En prosess hvor man får oversikt over aktiviteter i virksomheten/i et lokale/i en prosess som skal vurderes nærmere med tanke på risiko for uønskede hendelser.

Konsekvens: Mulig følge av en uønsket hendelse.

Restrisiko: Den risiko som gjenstår når vi ikke kan gjennomføre eller er villig til å prioritere ytterligere risikoreduerende tiltak. En restrisiko vil alltid finnes. Arbeidsprosedyrer beskriver hvordan restrisiko skal håndteres.

Risiko: Et uttrykk for kombinasjonen (produktet) av sannsynlighet for og konsekvensen av en uønsket hendelse.

Risikoanalyse: En systematisk fremgangsmåte for å beskrive og/eller beregne risiko f.eks. ved hjelp av sannsynlighet og konsekvens. Risikoanalyse kan gjennomføres med varierende grad av detaljer og kompleksitet avhengig av formålet med analysen, informasjonens tilgjengelighet og pålitelighet samt tilgjengelige ressurser. Analysemetoder kan være kvalitative, kvantitative eller en kombinasjon av disse, avhengig av omstendigheter og tiltenkt bruk.

Risikoevaluering: Prosess for å sammenligne beskrevet eller beregnet risiko med gitte kriterier for akseptabel risiko.

Risikostyring: Den strategiske prosessen som innebærer å avdekke og styre risiko. Dette inkluderer å iverksette tiltak som bringer risiko i samsvar med risikotoleranse. Når man jobber med risikostyring, må man balansere ønskene om å skape verdier med ønskene om å unngå skader og tap. Risikostyring er en del av internkontrollen.

Risikovurdering: Risikovurdering er den overordnede prosessen med risikoidentifisering (identifisere uønskede hendelser), risikoanalyse (vurdere sannsynlighet og konsekvens) og risikoevaluering (vurdere behov for tiltak).

Risikovurdering bør gjennomføres systematisk, gjentakende og gjennom samarbeid, der det dras nytte av interessentenes kunnskap og synspunkter. Under risikovurderingen bør den beste tilgjengelige informasjonen brukes, supplert med ytterligere undersøkelser ved behov.

Sannsynlighet: Angir i hvilken grad det er trolig at en hendelse vil kunne inntreffe.

Sikker jobb-analyse (SJA): En kort, systematisk gjennomgang og vurdering av farer i forkant av en aktivitet der det kan oppstå uønskede hendelser. Hensikten er å vurdere om sikkerheten er godt nok ivaretatt gjennom risikovurderinger som allerede er gjort og gjeldende arbeidsprosedyrer, eller om det er behov for å iverksette ytterligere tiltak som kan fjerne eller kontrollere farene.

Uønsket hendelse: Hendelse som kan medføre tap av verdier; menneske (liv og helse), materiell, ytre miljø og omdømme.

Årsak: Handling eller forhold som kan føre til en uønsket hendelse.

Risikomatrixe og akseptkriterier i EK3

Akseptkriterier:

RØD risiko: Uakseptabel risiko. Tiltak skal gjennomføres for å redusere risikoen.

GUL risiko: Risiko må vurderes. Tiltak skal vurderes.

GRØNN risiko: Akseptabel risiko. Tiltak kan vurderes.

		Konsekvens				
		1 - Svært liten	2 - Liten	3 - Moderat	4 - Alvorlig	5 - Svært alvorlig
Sannsynlighet	1 - Svært liten	1	2	3	4	5
	2 - liten	2	4	6	8	10
	3 - Middels	3	6	9	12	15
	4 - Stor	4	8	12	16	20
	5- Svært stor	5	10	15	20	25

Sannsynlighet vurderes etter følgende kriterier:

Svært liten 1	Liten 2	Middels 3	Stor 4	Svært stor 5
1 gang pr.20år eller sjeldnere	1 gang pr.5år eller sjeldnere	1 gang pr.år eller sjeldnere	1 gang pr.mnd. eller sjeldnere	Skjer ukentlig

Konsekvens vurderes etter følgende kriterier:

Gradering	Menneske	Ytremiljø – vann, jord, luft.	Økonomi/materiell	Omdømme
E- Svært alvorlig	Død	Svært langvarig og ikke reversibel skade	Drifts- eller aktivitetsstans >1 år	Troverdighet og respekt betydelig og varig svekket
D- Alvorlig	Alvorlig personskade. Mulig uførhet.	Langvarig skade. Lang restitusjonstid	Driftsstans > ½ år Aktivitetsstans i opptil 1 år	Troverdighet og respekt betydelig svekket
C- Moderat	Alvorlig personskade	Mindre skade og lang restitusjonstid	Drifts- eller aktivitetsstans < 1 mnd	Troverdighet og respekt svekket
B - Liten	Skade som krever medisinsk behandling	Mindre skade og kort restitusjonstid	Drifts- eller aktivitetsstans < 1uke	Negativ påvirkning på troverdighet og respekt
A – svært liten	Skade som krever førstehjelp	Ubetydelig skade og kort restitusjonstid	Drifts- eller aktivitetsstans < 1dag	Liten påvirkning på troverdighet og respekt

Gjennomføring av risikovurdering

Hva skal risikovurderes innen helse, miljø og sikkerhet (HMS)?

Alt som kan forårsake skade på mennesker, materiell/utstyr eller ytre miljø skal risikovurderes. Husk at risiko ikke bare handler om fysiske, umiddelbare farer. De hyppigste årsakene til fravær fra arbeidslivet er ergonomiske og psykososiale forhold som muskel- og skjelettplager, stress og konflikter. Risikovurdering må derfor også omfatte slike forhold.

Hva skal risikovurdering gi svar på?

- Hva kan gå galt (uønsket hendelse)?
- Hvor stor er sannsynligheten for at det går galt?
- Hva er konsekvensene hvis det går galt?
- Hvilke tiltak er iverksatt? Må nye tiltak iverksettes?
- Hvem skal gjennomføre tiltakene, når og hvordan?

Når skal risikovurdering gjennomføres?

Arbeidsoppgaver og arbeidsprosesser skal risikovurderes:

- før en ny arbeidsoppgave eller arbeidsprosess blir satt i gang
- hvis arbeidsoppgaven eller arbeidsprosessen endres slik at risikoen blir vesentlig endret
- hvis enheten skal kjøpe inn nytt utstyr som kan medføre skade på mennesker, materiell/utstyr eller ytre miljø
- regelmessig, for eksempel annethvert år

Områder som kan høre med i en risikovurdering

OBS: Listen over områder som kan høre med i en risikovurdering er ikke uttømmende. Enheten må selv undersøke hvilke regelverk som er gjeldende når nye aktiviteter skal igangsettes.

- Arbeid i høyden
- Brann og elsikkerhet
- Ergonomi
- Kjemikalier
- Biologiske faktorer
- Fare for forplantningsskader
- Støy vibrasjoner
- Strålekilder
- Maskiner
- Psykososialt arbeidsmiljø
- Informasjonskilder
- Prosjekter
- Prosesser
- Prosedyrer
- Datautstyr og programmer
- Ekskursjoner (bedriftsbesøk m.m)

4. Referanser

Interne referanser henviser til dokumenter som finnes i THYFs portal for ledelsessystem. *Eksterne referanser* henviser til dokumenter som ligger tilgjengelig utenfor ledelsessystemet.

Referanser utgjør viktige systemforbindelser til relaterte dokumenter, skjema, prosessflytdiagram, nettsteder, eller annen relevant informasjon som for eksempel lover, forskrifter og standarder.

Interne referanser

[L-.7.3](#)

[Retningslinje for kvalitetskrav til en risikoanalyse](#)

Eksterne referanser